

Ю. П. Лісовська

**ПРАВОВА ДЕРЖАВА
ЯК КІБЕРІНФРАСТРУКТУРНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ**

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Ю. П. ЛІСОВСЬКА

**ПРАВОВА ДЕРЖАВА
ЯК КІБЕРІНФРАСТРУКТУРНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ**

Монографія

Київ
2020

УДК 34.02:[001.102:004.8.056.52]](477)(02)
Л63

Рецензенти: *М. П. Недюха*, д-р філос. наук;
д-р юрид. наук, проф.
К. В. Муравйов, д-р юрид. наук, проф.
А. Ю. Ковальчук, д-р юрид. наук, проф.

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 2 від 26.02.20)

Лісовська Ю. П.

Л63 Правова держава як кіберінфраструктурне забезпечення інформаційного капіталу: монографія / Ю. П. Лісовська. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2020. 252 с. Бібліогр. : с. 237–251.

ISBN 978-617-02-0351-9

Присвячено розгляду правової держави в контексті кіберінфраструктурного забезпечення інформаційного капіталу. Висвітлено та поглиблено загальноприйняті підходи щодо визначення поняття “Правова держава”, а також її інформаційного капіталу в сучасному кіберпросторі. Подано авторське бачення квантової безпеки як новітнього концептуального правоусвідомлення щодо електронно-цифрового захисту інтересів особи, держави та суспільства. З’ясовано, що дифузійно обумовлена матриця термодинамічних процесів правової ентропії є актуальною в сучасному електронному судочинстві. Досліджено функціональні особливості суб’єктів протидії корупції в міжвідомчо-силових структурах інформаційного капіталу. Продемонстровано валютно-курсову політику правової держави як загальносвітовий тренд. Розкрито кібербезпеку як космічну фрактальність у сучасній віртуальній реальності. Прогнозовано державно-правові перспективи розвитку знань в системі превентивних заходів інформаційного капіталу.

Для науковців, викладачів, аспірантів та ад’юнктів вищих закладів освіти юридичного профілю, працівників спецслужб.

УДК 34.02:[001.102:004.8.056.52]](477)(02)

© Ю. П. Лісовська, 2020
© Міжрегіональна Академія
управління персоналом, 2020

ISBN 978-617-02-0351-9

ЗМІСТ

ВСТУП	6
Розділ 1. СПЕЦИФІКА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ЯК ЗАХИСНОГО МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ	8
1.1. Загальноприйняті підходи щодо визначення правової держави як об'єкта інформаційного капіталу в системі юридичної відповідальності	8
1.2. Класифікаційна характеристика адміністративно-правового регулювання інформаційного капіталу	15
1.3. Основні принципи адміністративно-правового забезпечення інформаційного капіталу	24
1.4. Проблема адміністративних процедур як реалізація адміністративно-правових норм у регулюванні інформаційного капіталу	35
1.5. Адміністративне право як критеріальна оцінка інформаційного капіталу	48
Розділ 2. КІБЕРІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ В ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ	61
2.1. Методологічні основи адміністративно-правового регулювання інформаційного капіталу у міжвідомчо-силових структурах сучасного кіберпростору	61
2.2. Новітнє концептуальне праворозуміння квантової безпеки як прерогативи спецслужб в інформаційному капіталі.....	72
2.3. Адміністративно-правове регулювання комерційної торгівлі в сучасних інтернет-ресурсах.....	78

Розділ 3. СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНОМУ КІБЕРПРОСТОРІ.....	87
3.1. Адміністративно-правовий статус суб'єктів інформаційного капіталу щодо корупційних запобігань у сучасному кібернетичному просторі	87
3.2. Функціональні особливості суб'єктів регулювання інформаційного капіталу в паливно-енергетичному комплексі	96
3.3. Законний капітал як система юридичної відповідальності посадових та фізичних осіб у сучасній кібершахівниці	102
Розділ 4. “ДЕРЖАВА У СМАРТФОНІ” ТА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ УКРАЇНИ	111
4.1. Кадрове забезпечення в контексті інформаційного капіталу	111
4.2. Вища освіта як пріоритетно-ціннісний потенціал у протидії корупційним маніпуляціям	118
4.3. Криптовалюта в рамках системи “біткоїн” та штучний інтелект як конституюча модель фінансово-правової політики.....	128
Розділ 5. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ.....	138
5.1. Адміністративно-правове регулювання в ентропійному процесі інвестиційної діяльності сучасної України	138
5.2. Раціональні компоненти як адміністративно-правовий гарант банківської системи в інформаційному капіталі	147

5.3. Сукупність інформаційних інфраструктур та їх кіберубезпечення на сучасному ринку праці	154
Розділ 6. КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК КОСМІЧНА ФРАКТАЛЬНІСТЬ У СВІТОВОМУ ПРОЦЕСІ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ	184
6.1. Природа фрактальності як множинної подібності космічних об'єктів у міжнародному космічному праві	184
6.2. Аерокосмічна розвідка та контррозвідка в кібершахівниці сучасних квантових війн	193
6.3. Перспективи розвитку знань як системи превентивних заходів інформаційного капіталу	196
ВИСНОВКИ	220
ГЛОСАРІЙ	227
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	237

ВСТУП

За умов стратегічного реформування правової держави особливої актуальності набуває проблема адміністративно-правового забезпечення інформаційного капіталу в сучасному кіберпросторі. Окрему значущість у побудові правової держави мають міжвідомчо-силові суб'єкти адміністративно-правового регулювання інформаційного капіталу, у тому числі функціональні особливості суб'єктів протидії корупції в органах прокуратури та контррозвідувальній діяльності спецслужб. Адже формування та сучасний розвиток правової держави в глобальній кіберцивілізації як загальносвітовий тренд у стратегічній протидії корупції має адміністративно-правовий захист інформаційного капіталу.

Теоретико-методологічні засади проблематики правової держави були предметом досліджень В. Авер'янова, В. Грохольського, М. Ільченка, М. Курка, А. Ковальчук, В. Литвиненка, П. Лісовського, М. Недюхи, А. Подоляки, В. Остроухова та ін. Однак проблематика кіберінфраструктурного захисту інформаційного капіталу в системі правової держави ще не була предметом окремого наукового дослідження, а механізм космічної природи фрактальності як глобальної кіберцивілізації зовсім не досліджувався з огляду адміністративно-правового контексту.

Мета написання монографії — висвітлення правової держави в сучасному кіберпросторі. При цьому **об'єктом** є формування та розвиток правової держави; **предметом** є адміністративно-правове регулювання в кіберінфраструктурному забезпеченні інформаційного капіталу. Своєю чергою, **актуальність** та **новизна** цієї монографії **обумовлює визначення загальносвітових трендових напрямів щодо кіберінфраструктурного забезпечення правової держави, в якій електронно-цифровий формат антикорупційного законодавства постає інноваційним концептом у системі адміністративно-**

правових норм інформаційного капіталу. Все це пропонує зміни та доповнення до чинного законодавства у досліджуваній сфері.

Видання розраховано на студентів, курсантів, слухачів, аспірантів та ад'юнктів, викладачів вищих навчальних закладів юридичного профілю, науковців, працівників спецслужб та широке коло читачів.

Розділ 1

СПЕЦИФІКА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ЯК ЗАХИСНОГО МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ

1.1. Загальноприйняті підходи щодо визначення правової держави як об'єкта інформаційного капіталу в системі юридичної відповідальності

Сучасний інформаційний капітал, що сприяє розвитку правової держави, від кожної особи потребує як фізичних, так й інтелектуальних зусиль. При цьому необхідно зазначити, що саме формування правової держави, в якій структурним компонентом є інформаційний капітал, постає нагальною потребою в часі. Адже важливим чинником інформаційного капіталу в системі правової держави є верховенство правового закону. Відповідно до цього, жоден державний орган, посадова особа, громадська організація, жодна людина не звільняються від обов'язку підкорятися закону. Саме держава, підкоряючись юридичним нормам, стає одним із суб'єктів права, і в цьому вона є рівноправною з іншими суб'єктами.

У науковій літературі існує значна кількість визначень правової держави як об'єкта інформаційного капіталу, що підкреслюють ті чи інші відтінки цього поняття. За цих обставин українські дослідники пропонують більш розгорнуте визначення, а саме: як інформаційний тип держав, в яких “функціонує режим конституційного правління та закріплення прав і свобод людини, існують достатньо розвинута і несуперечлива правова система, реальний розподіл, децентралізація влади, ефективний судовий захист, розвинутий соціальний контроль політики” [15, с. 154]. У такому разі дослідник О. Бандура пояснює абстрагування тим, що тепер не існує жодної держави, яка повністю відповідає вимогам права, тобто є правовою. При цьому

інформаційний потенціал правової держави — це “найдосконаліше втілення ідей про соціально-політичну організацію суспільства”, що залишається “суто теоретичною, інтелектуальною цінністю” [15, с. 153]. На наш погляд, поняття інформаційного капіталу в системі правової держави пов’язане зі ступенем захисту особи та суспільства від будь-яких спекулятивних маніпуляцій як загроз з конкретним типом політичної систем, а саме — з демократією, оскільки це підтверджено правовим досвідом таких систем у світі. Адже дійсна демократія завжди спирається на силу права та закону.

Утім одночасно виникає питання формування спектра негативних аспектів, пов’язаних з використанням інформаційних технологій у контексті правової держави. Це незаконне використання авторських прав, несанкціонований доступ до приватної та секретної інформації на всіх рівнях, маніпулятивний (несанкціонований) вплив спекулятивного характеру на комп’ютерний режим діяльності з метою виведення його з ладу за допомогою спеціальних програм (“кібертероризм”). Тому, саме від ступеня розвитку *інформаційної культури* залежить ступінь досягнення демократичних реалій у побудові правової держави як субстанції морально-етичних правовідносин та правозастосування *порядної* людини, оскільки неможливо створити цивілізоване правове поле лише шляхом контролю і примусу.

З погляду теорії та історії права щодо людської гідності та порядності, як трактував свого часу І. Кант, людина — це автономний громадянин із високим рівнем правосвідомості. Необхідно зазначити, що філософ визначає три види автономії особистості, які завжди передбачають вміння обирати, необхідність обирати та відповідальність за зроблений вибір. За Кантом, моральна автономія полягає в тому, що людина самостійно здатна визначати, що є добро, а що — зло. У цей вибір держава не втручається апріорі, залишаючи його у сфері громадянського суспільства. “Згідно з концепцією І. Канта, позитивне право повинне бути узгоджене з природним правом, за моральним законом (категоричним імперативом). У цьому

контексті, на думку вищезначеного філософа, совість є практичною свідомістю, яка керує почуттям обов'язку людей” [69, с. 276].

Крім того, в основі ідеї правової держави, в якій структурним змістом є інформаційний капітал, органи влади та службові особи повинні діяти “на засадах конституційності й законності і підконтрольні незалежним судам” [132, с. 358].

О. Черданцев розкриває сутність правової держави та її інформаційний ресурс як таку, “що діє у межах права, пов'язана їм, яка визнає в якості найвищої цінності гідність особи, її права і свободи” [180, с. 161].

Дослідники А. Колодій та В. Копейчиков вважають, що правова держава — це держава, в якій панує право та реально діє правова форма організації діяльності публічно-політичної влади та її взаємовідносин з індивідами як суб'єктами права [56, с. 30].

У цьому відношенні вчені М. Цвік, В. Ткаченко, Л. Богачова та інші пояснюють, що правова держава — це організація політичної влади, діяльність якої заснована на визнанні та реальному забезпеченні прав і свобод людини, верховенстві та взаємній відповідальності особистості і держави. Розуміння держави як правової передбачає наявність таких властивостей [57, с. 152]:

- безумовне визнання, законодавче закріплення. Реальне здійснення і гарантування державою невід'ємних прав і свобод людини;
- панування права; розвиненість громадянського суспільства;
- поділ влади; взаємна відповідальність особи і держави.

Ю. Шемшученко зазначає, що правовою є держава, яка зв'язана правом, є визначальною юридичною засадою забезпечення людини і громадянина, функціонування державної влади та її інститутів [188, с. 36].

Ж. Доржиєв вважає, що правовою може називатися лише та держава, в якій панує право, яка у своїй діяльності підпорядкована йому, тобто обмежена правом та діє в його межах (рам-